

ВІДДІЛ ЗОВНІШНІХ ЦЕРКОВНИХ ЗВ'ЯЗКІВ
Московського Патріархату

Митрополит Іларіон: державні лідери повинні відчувати відповідальність за те, що відбувається не тільки в їх країнах, а й у світі

3 липня 2021 року в передачі «Церква і світ», що виходить на каналі «Росія 24» по суботах і неділях, голова Відділу зовнішніх церковних зв'язків Московського Патріархату митрополит Волоколамський Іларіон відповів на запитання ведучої Катерини Грачової.

К. Грачова: Доброго дня! Це час програми «Церква і світ» на каналі «Росія 24». Свої питання ми задаємо голові Відділу зовнішніх церковних зв'язків Московського Патріархату митрополиту Волоколамському Іларіону. Вітаю Вас, владико!

Митрополит Іларіон: Доброго дня, Катерина! Вітаю вас, дорогі брати і сестри!

К. Грачова: Владико, ми можемо констатувати, що ми офіційно вступили в третю хвилю пандемії коронавірусу і в новий виток боротьби з цією пандемією. З цього тижня введені обмеження на відвідування кафе і ресторанів. Тепер це можна зробити тільки при наявності QR-коду. Разом з

тим, авіасполучення з Індією, звідки прийшов до нас найбільш агресивний штам коронавірусу, як і раніше відкрито. Школярі в Санкт-Петербурзі в кількості кілька десятків тисяч людей збираються для святкування випускного. Як Ви дивитеся на такого роду суперечливі події, які відбуваються в нашій країні?

Митрополит Іларіон: Я дивлюся на такі події з тривогою, тому що, як я говорив в одній з попередніх наших передач, щоб перемогти коронавірус, нам потрібна загальна мобілізація. А це означає, що все, що сприяє поширенню вірусу, має бути тимчасово призупинено, включаючи рейси в країни, де зараз дуже високий ступінь заражуваності цим вірусом.

Я думаю, що заходи, які приймаються в Москві і Петербурзі в цілому адекватні, але необхідно суворо стежити за динамікою поширення вірусу. Ми навесні сподівалися на те, що вірус відступив, коли кількість заражених стала падати і кількість вмираючих ставала дедалі меншою. Ми піднеслися духом, вирішили, що головна небезпека минула. Виявилось, що ні. Одна з причин - може бути, головна причина - полягає в тому, що з недостатньою швидкістю відбувається вакцинація населення. Про це зараз всі говорять. Це ні для кого не секрет. Парадоксально, але факт: країна, яка першою винайшла вакцину від коронавірусу, в якій вже є кілька вакцин від коронавірусу, залишається однією з країн, де набагато менше щеплених людей, ніж необхідно для того, щоб пандемія припинилася.

Якщо говорити про авіасполучення, то, я думаю, потрібно запитати: у чому зараз така гостра необхідність прямих рейсів в Індію або в країни, де як і раніше високий ступінь заражуваність? Може бути, варто було б призупинити ці рейси, як це було на самому початку пандемії, коли більшість міжнародних рейсів було призупинено.

К. Грачова: Владико, як тільки вакцинація стала обов'язковою для цілої низки категорій громадян і службовців, гостро постало питання корупційної складової. Під час прямої лінії на цьому тижні президенту розповіли і показали, як виглядають липові довідки про медотвод від вакцинації, про наявність антитіл від ковіда. Як Вам здається, яким має бути покарання за підробку такого роду медичних документів і що Ви можете сказати про лікарів, які йдуть на те, щоб такі документи надати? Як священнослужитель, з яким словами Ви б до них звернулися?

Митрополит Іларіон: По-перше, в Кримінальному кодексі Російської Федерації вже є стаття, яка передбачає, що люди, які підробляють документи, можуть отримати кримінальне покарання, аж до двох років позбавлення волі. Я думаю, що в нинішній ситуації цілком ймовірно і буде виправдано, якщо люди, які займаються підробкою документів такого роду, будуть опинятися за ґратами. Мова зараз йде про національну безпеку, про здоров'я і життя людей. Кожен, хто підробляє документ, стає потенційним убивцею інших людей, тому що він ходить серед них і всі впевнені в тому, що він захищений, що він не може бути переносником заразного вірусу, а між тим він може бути переносником такого вірусу.

Адже ми часто говоримо про те, в тому числі в нашій передачі, що ризик для людини захворіти не обмежується самою цією людиною. У той момент, коли людина захворює, це означає, що вона уже могла заразити, принаймні, кількох чоловік поруч з собою. Іноді кількість таких громадян обчислюється десятками. Значить, людина лягає в лікарню, а слідом за ним лягають в лікарню інші люди. Сам ця людина може перехворіти в легкій формі, вона може одужати, а інші люди підуть на той світ.

У мене в храмі недавно був такий випадок: прийшла людина і розповіла історію. Вона належав до цієї історії до числа противників щеплень, з якихось там принципових міркувань не хотіла робити цю процедуру. У неї була літня мати, вона просила її зробити їй щеплення, вона не зробила - та померла. Потім ще померла сусідка, тому що доглядала за цією старенькою матір'ю. Залишилася ця людина, тепер вона приходить і каже: як мені далі жити? Я не знаю, що їй сказати, як їй далі жити. Треба було раніше думати про це. Зараз до нас приходять багато людей, які втратили своїх близьких через свою безпечність, недбалість, через те, що хтось їм розпропагував, через те, що вони були впевнені у власному здоров'ї. Так, чудово: вони або не підхопили взагалі, або вони перехворіли в легкій формі, а інші люди пішли на той світ. Тепер їх мучать докори сумління.

К. Грачова: Днями цілий шквал емоцій викликав виступ актора Єгора Бєрєєва на премії ТЕФІ. Він вийшов на сцену, надів на себе шестикутну жовту зірку і порівняв вакцинацію з Голокостом, сказавши, що там ділили людей на євреїв і неєвреїв, а сьогодні ділять на щеплених і нещеплених. Треба сказати, єврейська громада цей крок Бєрєєва не оцінила. Що ви скажете? Ви чули його

промову?

Митрополит Іларіон: Я чув про цю історію, а також чув вислів, який тоді пролунав: «Мое тіло - мое діло». Зараз багато хто про це говорить. Але якби справа обмежувалася тільки твоїм тілом, то це була б виключно твоя проблема. Кожна людина може розпоряджатися своїм життям так, як вона хоче. Один береже своє здоров'я, інший не береже. Це, врешті-решт, особиста справа кожної людини. Проблема полягає в тому, як ми багато-багато разів вже говорили, і не тільки ми, про це зараз всі говорять, що людина нещеплена, незахищена становить загрозу для інших людей. Я думаю, правило повинно бути таке: якщо ти не хочеш робити щеплення, сиди вдома, не виходь нікуди, сиди один і чекай, поки мине пандемія. Якщо ти хочеш бути членом соціуму, ходити по ресторанах, брати участь в якихось колективних заходах, тоді потрібно дотримуватися тих заходів, які пропонуються законом.

У нас щеплення в країні як і раніше залишається добровільним, але для деяких категорій громадян, які мають широке коло спілкування, зайняті в соціальній сфері, спілкуються з населенням, щеплення стає обов'язковим. Я думаю, що будь-яке ухилення від тих норм, які зараз запроваджуються, є державним злочином, в тому числі це стосується підробки документів, неправдивих свідчень про щеплення. Мені здається, дуже важливо, щоб у людей зростало почуття відповідальності не тільки за себе, але і за своїх близьких і за всіх оточуючих. Це відноситься, звичайно, і до лікарів, тому що, на жаль, є такі лікарі, які кажуть, що краще перехворіти, ніж робити цю процедуру. Є такі лікарі. Мене, звичайно, вражає логіка цих лікарів, але, тим не менш, такі висловлювання постійно звучать.

Є багато людей, які відмовляються робити щеплення з різних причин. Якщо ці причини поважні, якщо є якісь медичні протипоказання, то це один випадок. А якщо ці причини не є поважними, тоді, мені здається, до таких людей потрібно ставитися з усією строгістю.

К. Грачова: Владико, щодо питань, які були задані президенту під час прямої лінії. Вони широко розійшлися в російських і західних ЗМІ. Було питання, природно, з приводу інциденту біля берегів Криму з британським есмінцем Defender. Питання звучало так: чи був світ на межі третьої світової війни? На думку Володимира Путіна, не був. А як Вам здається? Які наслідки могла б мати ця

провокація біля берегів російського півострова?

Митрополит Іларіон: Я сподіваюся на те, що державні лідери тих держав, від яких це залежить, будуть робити все можливе для того, щоб запобігти загрозі третьої світової війни. Я з певною дозою оптимізму дивлюся на ті зрушення, які відбулися в російсько-американських відносинах після того, як зустрілися президенти Путін і Байден. Я сподіваюся, що ця зустріч відкриє дорогу до якихось більш конструктивних відносин при розумінні того, що кожна країна захищатиме свої інтереси.

Але ми не повинні забувати про те, що ми живемо в єдиному світі. Наша земна куля одна для всіх. Зараз накопичено такий колосальний арсенал ядерної зброї в світі, що ця наша куля може просто розлетітися на частини, якщо цю зброю почнуть застосовувати. Тому у кожного державного лідера має бути почуття відповідальності за те, що відбувається не тільки в його країні, а й за те, що відбувається в світі. Звичайно, такі провокаційні дії, як ті, що мали місце в Чорному морі, абсолютно не сприяють зростанню стабільності, зростанню довіри між державами. Одна справа, визнання або невизнання державних кордонів. Одна справа, ті чи інші політичні заяви, які можна з цього приводу робити. А інша справа - конкретні дії, які можуть спровокувати конфлікт.

К. Грачова: Жахливий випадок стався в Греції: там в монастирі в Афінах на засіданні церковного суду про позбавлення сану 37-річного ієромонаха, якого звинувачували в обороті наркотиків, він облив сімох митрополитів кислотою. Не пригадую іншого такого гучного інциденту в історії Православної Церкви. Який приклад це повинно подавати іншим?

Митрополит Іларіон: Я теж не пригадую іншого подібного інциденту. Ми, звичайно, висловлюємо співчуття тим ієрархам Елладської Православної Церкви, які постраждали в ході цього інциденту. А причина полягає в тому, що священник був позбавлений сану, він подав апеляцію, ця апеляція була відхилена і він вдався до таких крайніх заходів. Це, з одного боку, можна витлумачити як жест відчаю, але, з іншого боку, це показує, що людина була позбавлена сану справедливо, тому що людина, здатна на такі дії, не могла носити священний сан.

На жаль, в кожній Помісній Церкві ієрархи зіткаються з такими ситуаціями, коли носій священного сану виявляється цього не гідний. Я думаю, що виключити такі випадки повністю неможливо. У нас зараз робиться дуже багато для того, щоб, так би мовити, мінімізувати ризики: дуже ретельно вивчаються біографії кандидатів, чим вони займалися до того, як прийшли до рішення стати священнослужителями. Але все одно виключити потрапляння випадкових, недостойних людей в клір і навіть до складу ієрархії повністю неможливо. Тому в Церкві існує дисциплінарний механізм для вилучення таких людей і з кліру, і з ієрархії. Таких людей можуть заборонити у священнослужінні, позбавити сану. Я дуже хотів би сподіватися, що той конкретний кричущий випадок, який стався в Греції, ніколи більше в історії Православної Церкви не повториться.

К. Грачова: Велике спасибі, владико, за те, що відповіли на наші запитання.

Митрополит Іларіон: Дякую, Катерино.

У другій частині передачі митрополит Іларіон відповів на запитання телеглядачів, що надійшли на сайт програми «Церква і світ».

Питання: Владико, як Вам не соромно закликати православних людей до вакцинації? Я ще можу зрозуміти нашу владу, але не очікувала такого від священнослужителя такого рівня. Ніколи б не подумала, що Ви здатні закликати нас до таких дурниць - робити щеплення. Шкода від вакцини величезна. Я вражена тим, що Ви цього не розумієте.

Митрополит Іларіон: Так, я не розумію, яка шкоди від вакцини. Я сам вакцинувався. Я сприяв тому, щоб вакцинувалися багато людей, які поруч зі мною. Завдяки цьому вони не захворіли. Завдяки цьому було врятовано життя багатьох людей навколо них. А яка шкоди від вакцинації, я не розумію.

Більш того, я згадую, як, коли я був школярем, нас водили вакцинуватися. У мене до цих пір на передпліччі є сліди від цієї вакцинації. Я навіть не пам'ятаю, від чого нас вакцинували. Нам, напевне, говорили, а, може бути, і не говорили. Але це все відбувалося в обов'язковому порядку. Ніхто, як то кажуть, не «виникав», ніхто не сперечався. Не було ніяких противників щеплень в ті часи. Просто всіх щепили, бо така була установка.

Я думаю, що зараз нам всім потрібно відкласти в сторону наші приватні думки і слухатися того, що говорить влада і відповідні медичні органи, тобто фахівці, які в цьому розбираються.

У нас ситуація в країні поки дуже неблагополучна, і вона пов'язана саме з тим, що люди вакцинуються з недостатньою швидкістю. Ми про це багато разів говорили в наших передачах.

До мене часто приходять і запитують: коли все це закінчиться? Чому Бог допустив таку пандемію? Рік тому ми не могли дати відповідь, тому що у нас не було ліків, не було вакцини. Зараз вона у нас є. Ми можемо на це питання дати дуже просту відповідь: пандемія закінчиться тоді, коли ми цього захочемо, коли такі люди як ви перестануть вбиратися і зроблять вакцинацію собі і своїм близьким.

Ще одне питання на ту ж саму тему: у випуску Вашої програми від 20 червня прозвучала Ваша заява про те, що відмова від вакцинації - це дурість. На мій погляд, з такою заявою не можна погодитися. Я вірю, що Бог створив всесвіт і людину. Я не проти медицини, але я проти ідеології, побудованої на страхах людей. Мені 35 років, я веду активний спосіб життя, у мене троє дітей, регулярно використовую засоби народної медицини, я бережу свою сім'ю. Люди - не рослини в оранжереї, а Ви не селекціонер.

Митрополит Іларіон: Дякую за це запитання. Воно дає мені можливість ще раз нагадати про те, що ми несемо відповідальність, кожен з нас, не тільки за самих себе і не тільки за наших близьких, а й усіх тих, хто з нами сьогодні стикається. Проблема коронавірусу полягає в тому, що цей вірус

передається від людини до людини, причому на відміну від вірусу СНІДу він може передаватися просто через просту бесіду, навіть не через рукоштовпання. Ви просто постоїте поруч з людиною, вона з вами поговорить, а потім вам передасться цей вірус.

Якщо цей вірус безпечний для Вас, якщо Вам 35 років і Ви ведете здоровий спосіб життя, то це дуже похвально. Але цей вірус може бути небезпечним для інших людей, а Ви можете стати носієм цього вірусу. Я постійно зараз стикаюся з ситуаціями, коли люди приходять до священника, щоб покаятися в тому, що вони не зробили вакцинацію собі або своїм близьким, ставши мимовільною причиною загибелі людей. Вони приходять і кажуть: а як тепер з цим жити? Мені важко сказати, як тепер з цим жити. Все життя треба відмовляти скоєний гріх, а гріх полягає в тому, що подумав про себе, але не подумав про іншу людину. Ми зараз повинні, перш за все, думати про інших незалежно від того, який Ви ведете спосіб життя, здоровий чи нездоровий, який медициною Ви користуєтеся. Подумайте про оточуючих Вас людей. Для кожного з них Ви можете стати джерелом загрози.

Питання: Шановний митрополите Іларіоне, чому в християнстві так культивуються страждання різного роду, як фізичні, так і душевні?

Митрополит Іларіон: Я думаю, що Ви не зовсім правильно розумієте християнство. Може бути, не зовсім правильно розумієте християнське вчення про страждання. Ми зовсім не культивуємо страждання. Ми не говоримо, що люди покликані до страждання, що вони повинні страждати, що вони повинні створити для себе такі умови, коли вони будуть страждати. Навпаки, ми говоримо про те, що людина покликана до гідного життя на цій землі і що ми покликані створювати гідні умови для себе і для оточуючих людей. В тому числі, ось чому деякі священнослужителі, включаючи мене, зараз активно залучені в агітацію за щеплення. Саме для того, щоби менше людей навколо нас страждали, вмирали болісною смертю. У нас немає ніякого іншого інтересу закликати людей до вакцинації, крім того, щоб знизити рівень смертності, щоб полегшити людям страждання і щоб когось із людей позбавити від болісної смерті, якою, на жаль, люди вмирають.

Коли богослови говорять про те, що треба з терпінням переносити страждання, то ми не культивуємо страждання, а говоримо про те, як до них треба ставитися. Страждання так чи інакше

приходить до людини: і фізичне, і душевне, в тій чи іншій ситуації воно настає. Все питання полягає в тому, як ми ставимося до страждання. Ми можемо нарікати, обурюватися, гніватися, проклинати все навколо. Ми можемо проклинати Бога, як роблять деякі люди, коли вони страждають. А можемо навчитися переносити страждання зі смиренням так, що це страждання буде ставати для нас якоюсь школою. Воно буде нас духовно очищати і духовно підносити. Ось про що зазвичай говорять християнські богослови в зв'язку зі стражданням, а аж ніяк не про те, що ми культивуємо страждання, чи то душевне або фізичне.

Я хотів би завершити цю передачу словами апостола Павла з послання до римлян: «Бо я думаю, що страждання теперішнього часу нічого не варті супроти тієї слави, що має з'явитися в нас» (Рим. 8.18).

Я бажаю вам всього доброго. Бережіть себе, бережіть своїх близьких і нехай береже вас всіх Господь.

Джерело: <https://mospat.ru/ua/news/87684/>